

VZOR ZÁPISU

Zápis z obhajoby disertační práce

Student: PhDr. Tomáš Bandžuch

Studijní program: Politologie

Studijní obor: Politologie

Název disertační práce: „*Německé státoprávní projekty v českých zemích na podzim 1918 (K činnosti vlád Deutsböhmen a Sudetenlandu)*“

Jazyk práce: čeština

Jazyk obhajoby: čeština

Školitel: prof. Mgr. Vratislav Doubek, Ph.D.

Oponenti: doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.

doc. PhDr. Ota Konrád, Ph.D.

Datum obhajoby: 22. listopadu 2017

Místo obhajoby: týmová studovna, Filozofická fakulta, nám. Jana Palacha 2, Praha

Předseda komise: doc. PhDr. Ing. Milan Znoj, CSc.

Členové komise: Mgr. Jan Bíba, Ph.D.

PhDr. Jan Bureš, Ph.D.

prof. PhDr. Jiří Kocián, CSc.

Přítomní: dle prezenční listiny

08:30 Předseda komise doc. PhDr. Ing. Milan Znoj, CSc. zahájil obhajobu, představil sebe, přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

08:32 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

08:35 Student seznámil přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělil zejména důvod, proč si za stěžejní téma své práce zvolil dvě „německé provincie“ – Deutschböhmen a Sudetenland. Ve své disertační práci se zaměřil na komparaci vztahu těchto dvou provincií krátce po vzniku Československa v sedmi okruzích, které dopředu vymezil. Student zároveň v úvodu poukázal na nabourání teze o jednotné německé politice zmíněných území a poukázal na hlavní

rozdíly mezi nimi, zejména v oblasti jejich politické reprezentace a zastoupení. Dále stručně charakterizoval působení a činnost poslanců jednotlivých sněmů zkoumaných provincií. Zároveň také předeslal, že československé státní instituce a také německá politická reprezentace jednala především s představiteli provincie Deutschböhmen, kteří se tak právem považovali za reprezentaci německé menšiny v rámci celého Československa. Naproti tomu Sudetenland neměl takovou pozici, protože ke konci roku 1918 ještě nebylo jasné, jaké území bude zabírat. To podle studenta tvořilo hlavní rozdíl mezi provinciemi. Dalšími okruhy k bádání byl vztah k českému obyvatelstvu žijícímu na území provincií, kde doktorand nezaznamenal rozdíly, protože loajalita obyvatelů československé národnosti směřovala především k Československu. Dále se pak věnoval komparaci finanční a hospodářské situace obou provincií s přihlédnutím k průmyslové výrobě a těžbě nerostných surovin (zejména uhlí).

08:55 Oponent doc. Jana Čechurová, Ph.D. seznámila přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že **doporučuje** předloženou disertační práci k obhajobě. Položila studentovi tyto otázky:

1. Proč převrat v roce 1918 na české i německé straně vygeneroval do popředí politické reprezentace představitele mimo socialistické prostředí, kteří byli především nacionalisticky zaměřeni?
2. Proč jen představitelé Deutschböhmen jednali s československými představiteli a netýkalo se to také reprezentace Sudetenlandu, a dále jaké praktické rozdíly z toho pro obě provincie plynuly?
3. Proč není v celé práci dostatečně analyzován vliv událostí první světové války na zkoumaná území a jejich obyvatelstvo a také proč student neakcentuje vztah německých obyvatelů židovské víry ke zkoumané problematice?

09:05 Oponent doc. PhDr. Ota Konrád, Ph.D. (v zastoupení PhDr. Jan Bureš, Ph.D.) seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že **doporučuje** předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentovi tyto otázky:

1. Proč autor nepracoval především s archivními materiály, když se jedná převážně o historickou a faktografickou práci?

2. Lze na základě známých poznatků tyto dvě provincie vůbec komparovat, když jejich existence byla krátká a problémy, které museli řešit, podobné?

09:10 Student následně reagoval na posudky oponentů a jejich položené otázky. K otázkám doc. Čechurové student argumentoval tím, že kontext první světové války není plně akcentován, protože se soustředil především na domácí politiku československých Němců krátce po vzniku Československa. Zcela byla také pominuta židovská etnicita některých německých podnikatelů, protože ve zkoumaném období bylo ještě obtížné jasně určit (když dotyčná osoba nepraktikovala židovskou víru), zda se k ní hlásí. Student dále souhlasil s výtkami týkajícími se zpracování seznamu literatury po grafické a gramatické stránce. V odpovědi na další otázku sdělil, že němečtí sociálnědemokratičtí poslanci museli zpočátku čelit náporu tzv. „starých elit“, které se chtěli na základě císařova manifestu podílet na správě území. Zároveň nepředpokládali (spolu s radikálním křídlem sociální demokracie), že revoluce nevznikne „dolů“, ale vypukne v Německu a odtud se rozšíří také na jejich území samospádem. Bude proto postačovat jenom udržovat při životě nacionální argumentaci. V rámci jednání československých institucí s představiteli Deutschböhmen prakticky nedocházelo k separátním schůzím, dodržoval se jednotný postoj všech zúčastněných. V Sudetenlandu se jednalo s jednotlivými reprezentacemi až na úrovni okresů a obcí, což způsobovalo velkou různorodost dohod (zejména v kontrole hranic a správě měst). Neexistovala tak jednotná československá politika k Sudetenlandu a jednotná politika Sudetenlandu k okolním československým oblastem. Ke druhému oponentskému posudku doc. Konráda student rozporoval některé výtky týkající se práce s literaturou a archivního výzkumu. Student argumentoval tím, že dosud neexistuje ucelená odborná literatura věnující se zkoumaným provinciím, proto vycházel především ze sekundární literatury staršího data, přičemž však musel reflektovat ideová východiska starší literatury. Při čerpání informací z jiných kvalifikačních prací a populárně-naučné literatury argumentoval opět především absencí relevantní odborné literatury ke zvolenému tématu. Nesouhlasí s výtkou, že zmíněné provincie není možné celkem dobře komparovat, protože měli podobné zájmy a podobný vývoj. Poukázal především na odlišné historické poměry obou provincií na území Čech na jedné straně a na území Moravy a Slezska na druhé straně.

09:50 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupil: *Prof. Doubek* poukázal, že v textu práce je naznačen problém vztahu mezi měšťanskými a nacionálními politickými stranami a sociální demokracií. Student doložil širokou znalost problematiky na základě použité literatury. *Doc. Znoj* poukázal na metodologický problém, když se student soustředil na analýzu a popis faktografie doplněný o znalosti literatury, přičemž v úvodu chybělo tematizování ideových východisek v období po první světové válce (např. právo národů na sebeurčení a jeho teoretický koncept a vliv na národy střední Evropy, nové geopolitické uspořádání střední Evropy a představy jednotlivých reprezentantů).

10:00 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: Obhajoba disertační práce byla klasifikována **prospěl**.

Zapisovatel: Mgr. Miroslav Lacko